

Slavko Pregl
SREBRO IZ
PLAVE PEĆINE

Naslov originala:
Slavko Pregl – Srebro iz modre špilje

Copyright © Javna agencija za knjigo Republike Slovenije
Copyright © za srpsko izdanje Mono i Manjana

Izdavač:
Mono i Manjana
Gospodara Vučića 245, 11000 Beograd
Ružno pače
Bulevar oslobođenja 26, Novi Sad – suizdavač

Uredništvo:
Vojin Ančić i Nebojša Burzan

Tehnički urednik:
Ljiljana Pekeč

Lektura i korektura:
Olivera Abadić

Za izdavača:
Miroslav Josipović i Nenad Atanasković

ISBN 978-86-7804-313-0

Prevod je finansijski pomogla Javna agencija za knjigo
Republike Slovenije.

J A K | JAVNA AGENCIJA ZA KNJIGO REPUBLIKE SLOVENIJE
SLOVENIAN BOOK AGENCY

Ova knjiga se ne sme umnožavati, preštamovati ili prenositi u bilo kom obliku i bilo kojim sredstvom, ni u celini, niti u delovima, bez izričite pismene dozvole autora i izdavača, niti se, bez izričite pismene saglasnosti izdavača, sme distribuirati ili umnožavati na bilo koji drugi način i bilo kojim drugim sredstvom. Sva prava objavljivanja ove knjige zadržavaju autor i izdavač, shodno odredbama Zakona o autorskim i srodnim pravima.

Slavko Pregl

**SREBRO IZ
PLAVE PEČINE**

Preveo sa slovenačkog: Vojin V. Ančić

Priča se dešava nasred mora. Kako se osećaš kada te šutnu. Padaju teška obećanja. Šta znači „eee“. Može li morski pas da uđe u čamac u kome su Andrej i Šime. Šta se tada dešava sa živcima. Kako je to kad kopneni pas želi da oliže dečakov nos. Iznenada se pojavljuje koliba veštice i ključ za nju.

Ostrvo je ličilo na raščupanu i nesređenu stenovitu štrudlu od oraha, koju je neki nespretni klinac slučajno ispustio nasred bare. Nekoliko komada se obušilo dajući blaži oblik nekim strminama. Začudeni talasi udarali su o novu prepreku. Neko vreme su, kao što znaju, nagrivali hridi i na zapadnoj strani formirali nekoliko prijatnih peščanih uvalica. Dve visoke i strme litice pružale su sa severa utočište kreštavim pećinskim galebovima.

– Ludo – promrmljao je Andrej i zaškrgutao zubima – ludo.

Sedeo je na pramcu ispucalog čamca i klatarao nogama iznad vode. Iza njega, na krmi, stari Šime je čeprkao

po izlupanom i jedva živom motoru. Čamac se posljednjim trzajem uputio ka mrežama koje su ribari ranom zorom nameravali da podignu.

„Da ne poveruješ!“ razmišljao je Andrej. „Čitav svet se provodi na raznim interesantnim odmorima, a ja ovde beznadežno trulim.“

Pred sam kraj školske godine šutnula ga je devojka. Doduše, milozvučno brbljanje otkrivalo je nešto drugo: *Hajdemo na logorovanje, Jaka, Špela, Petar, ti i ja. Biće ludo. Ne znamo gde, ni kako, ali ćemo se snaći.* Andreju nije mnogo stalo do zajedničkih poduhvata. Valjda s devojkom odlaziš tamo gde se prisnost produbljava. I nema preke potrebe da se nakači i Petar. Zato je kolutao očima i blago izražavao svoju nedoumicu. Iznenada je, zgranut, iz voljenih usta čuo stvari koje nije znao. Putevi su im se, po svemu sudeći, privremeno razišli. Tog trena je naišao Andrejev otac. Odmah je primetio da po sinovljevoj glavi cvetaju boginje. Naslutio je čast, da će voljeni jedinac još nekoliko leta možda provesti s roditeljima. Naročito ako je reč o pustom ostrvu, odakle ne možeš tek tako da zbrišeš. Pala su teška obećanja: bez predavanja, bez lekcija o životu, bez obaveznih programa.

Kad te nužda natera, odluke se lako donose. Andrej je tako prihvatio jednostavno rešenje.

– Eee, još malo – oglasio se Šime u hladno jutro.

Kada lingvisti jednom prestanu da analiziraju očajno izražavanje mlade generacije, prionuće na analizu glasa „e“. Šaćica ljudi, koja je već načulila uši na tu temu, zabeležila je nekih dvesta dvadeset i tri značenja kratkih, odsečnih, otegnutih, zavijenih, čvrstih, blagih, bahatih, tajanstvenih „e“-ova, a o dvesta dvadeset četvrtom još nisu usklađena mišljenja, pa se momci i dalje pomalo svađaju.

Šimino „eee“ značilo je da je sve u redu, da su stvari pod kontrolom, da se dobro oseća, da je more mirno, galebovi na svojim mestima i da je sutra novi dan.

– E – uzvratilo je Andrej.

Zaključujem da ga je Šime razumeo jer nije ništa odgovorio.

Dani na ostrvu nisu oskudevali dosadom. Ostrvo je u ne tako stara vremena privuklo nekoliko usamljenika koji su skleпали usamljene kamene kuće. Razbacali su ih tako da ne zagledaju svakog dana jedni drugima u šerpe. Ako bi nešto slično i poželeli, morali bi da uzmu put pod noge.

Tokom godine nakupilo im se dosta ćutanja. Zato su odlučili da u letnje dane uši ispune brbljanjem slučajnih turista. Nije ih bilo mnogo. Ostrvom se moglo samo pešačiti. Sam, pored magarca ili na njemu. Hotela nema. Na ostrvo se stiže posle neka dva sata ljuljuškanja u malom čamcu kroz tesnac gde more nikada ne miruje. Mobilni telefoni ni uz najbolju volju ne hvataju signal. Zato odatle niko ne može da telefonira.

U kućerku na jednom od polustrva provodili su dane sveopšte tolerancije. Andrejev otac se latio svojih književničkih kerefeka, pa je starom pisaćom mašinom narušavao slani mir. Majka je uz posao studirala. Andrej je plivao, lenstvovao, a na pohodima po ostrvu susretao se sa samim sobom. Ponekad bi se pridružio Šimi u čamcu.

Sin mu je odavno pobegao u Kaliforniju. Zato bi ponekad osetio potrebu da uz sebe ima nešto toplo i nezrelo, kako bi neko svoje iskustvo preneo na mlađi naraštaj.

Ribar je polako zaustavio čamac. Popravio je beretku, pljuno u dlanove i zagladio mesto gde se nekad, možda, nalazila kosa.

„Hoće li izvući neku princezu?“, pomisli Andrej pa glasno upita:

– Posle nevremena ima riba, zar ne?

Šime očuta. Sagnuo se do plovka, a zatim počese da izvlače mrežu na provu. U početku se u njoj našlo nekoliko manjih riba, ali duboko u vodi nešto se zabelelo.

– Nemoguće! – uzvknio je Andrej. – Zubatac! I to dva komada!

Živa istina. Jedan je bio već načet. Nedostajalo mu je pola glave i deo leđa. Drugi je bio čitav.

– Kilo i po – zacakliše Šimine oči.

Vukli su dalje i izvukli još tri poprilično velike škarpine, i nešto sitnije ribe.

– Sedam-osam kila! – uzviknuo je Andrej. – I to u prvom mreži. Šta će još biti?

– Nema ničeg dok ne uhvatiš – rekao je Šime.

Pošto se voda cedila iz mreže, krenuše do sledećih. Bile su prazne. No, bilo je nešto algi, koje je more prethodnih vetrovitih dana uplelo u konopce. Šime je ćutke prekrpio mreže platnom i usmerio čamac ka najvećem zalivu. I pored toga bilo je lepo pogledati korpu s ulovom.

Pre nekoliko dana, pre nevremena, privezali su za stenu na rtu duži najlon i na udicu pričvrstili sardelu. Andrej ga je prvi ugledao, sagnuo se do vode i počeo da ga izvlači. Išlo je glatko.

– Ni ovde nema ničeg – uspeo je da kaže. Onda ga je trzaj najlona koji je obmotao oko zgloba izbacio iz ravnoteže, pa je ljosnuo preko klupe. Šime je povukao najlon, ali nije išlo lako. Nekoliko metara iza čamca voda se snažno zapenušala. Na udici je bila velika riba.

– Šta je to? – huknuo je Andrej.

Šime nije bio raspoložen za priču.

– E – resko je procedio između preostalih zuba – mora da je pas.

Andrej je prebledeo i da je bilo više vremena, pomislio bi i na posledice zdravog varenja. Ali vremena nije bilo. Šćepao je osti. Šime je vukao i vukao. Pre nego što je Andrej izračunao najbolji mogući ugao tangente na nemirnu hiperbolu, tj. gde da zarije osti, Šime je rukom posegao u vodu. Šćepao je dugu sivu stvar i bez posebnih proračuna bacio je u čamac. Daske na dnu čamca zaigrale su po vazduhu zajedno s morskim psom. Neka nejasna potreba nagnala je Andreja, onako odevenog, u vodu.

Pljuskajući rukama i hvatajući vazduh, izronio je na površinu.

– Vрати se u čamac! – vikao je Šime vitlajući močugom. – Ima dovoljno mesta za svu trojicu!

Šime je izbio ribi život iz glave. Povremeno bi se trznuo još samo rep dugačak čitav metar.

– Živci – objasnio je Šime smejući se.

Andrej je povremeno zacvokotao zubima. Voda mu se slivala niz nogavice.

– Hladno ti je? – upita Šime. Počeo je da pretura po bisagama. Na dnu je držao skriveno tekuće grejanje.

– Živci – klimnu Andrej glavom smejući se.

Pogled na ulov izazivao je divljenje. Andrej se već unapred radovao pogledima drugih ribara u zalivu.

– Mogao si pre da mi kažeš da želiš da se okupaš – rekao je Šime izlažući suncu krnjotke u ustima.

– Kad mi se prohte, onda mi se prohte – uzdahnuo je Andrej.

Doplovili su do mola ispod kuća u najvećem zalivu na ostrvu. Onda je dotrčao Fortuna i glasno presekao jutarnju tišinu:

– Ima li ribe?

Fortuna je ispred kuće pekao na roštilju ribe za turiste namernike. Pekao ih je ako ih je bilo. Bilo ih je, ako bi ih ko ulovio. Inače, to je jak muškarac neukrotivog trbuha. Izvesno vreme je pokušao da ga sputa isflekanim majicama. Onda ga je vezivao kožnim i plastičnim kaiševima i ribarskim konopcima. Potom ga je gurao u svakojake pantalone. Ali taj stomak najviše je voleo sunce. Koliko god ga je Fortuna krotio, uvek bi se izmigoljio iz majica, pantalona, kaiševa i svakojake kontrole. Zato je prestao da ga sputava. Sada je njegov trbuh privlačio poglede svih koji su ga uočili, izbliza ili izdaleka.

– Ima li ribe? Eee, ima je, ima! – povika ponovo Fortuna. Ugledao je kopru s ribama i morskog psa pored nje.

Iz ostalih čamaca se podigoše glave ribara.

– Ti si Srećko, a ne Šime! – vikao je Fortuna. – Ti imaš ribe, a drugi bušne mreže!

Šime je zadržao nekoliko manjih riba i načetog zubaca, a ostale je prodao Fortuni. Tada je došla i Fortunina žena Ana – nešto veoma okruglo i vrlo razliveno. Ni slovca nije prozborila ni kad je stigla ni kad je odlazila, samo je uzela ribu i udaljila se.

Andrej je skupio mokru odeću i krenuo kući. Posle nekoliko koraka ogroman pas, koji mu je stenovitom obalom dojurio u susret, počeo je da mu se mota oko nogu. Iza njega je dahtao njegov vlasnik Gal. Plavokosom je letnje sunce skoro izbledelo četku.

Pas je naskakivao na Andreja pokušavajući da ga lizne po nosu.

– Je si li bio sa Šimom? – zadihano upita Gal.

– Da – reče Andrej braneci se od psa i hvatajući odeću da mu ne ispadne iz ruku. – Bio sam.

– Što me nisi zvao? – trupnu nogama Gal.

– Zato što deca noću spavaju.

Gal je razmišljao da li da zaplače. Ali, ako bi zaplakao, zaista bi bio dete. Zato je progutao knedlu. Nije zaplakao. Samo je rekao:

– Šteta. Da sam pošao s vama, otkrio bih ti gde je ključ veštičine kolibe.